

ÇALIŞMA İZNI DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ (1/10/2024)

B. SEKTÖR, MESLEK VEYA İŞ TEMELİNDE ÖZEL DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

1. Bilişim sektörü

1.1. Bilişim sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde; yazılım geliştirme uzmanlığı, veri tabanı uzmanlığı, mobil yazılım uzmanlığı, sistem ağ ve güvenlik uzmanlığı ve kurumsal mimari uzmanlığı gibi uzmanlık gerektiren iş, meslek veya görevlere ilişkin çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam ve mali yeterlilik kriterlerinin **uygulanmaması** esastır.

1.2. Bilişim sektörü **dışında** faaliyet gösteren işyerlerinde; yazılım geliştirme uzmanlığı, veri tabanı uzmanlığı, mobil yazılım uzmanlığı, sistem ağ ve güvenlik uzmanlığı ve kurumsal mimari uzmanlığı gibi uzmanlık gerektiren iş, meslek veya görevlere ilişkin çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde en fazla iki yabancı ile sınırlı olmak üzere istihdam ve mali yeterlilik kriterlerinin **uygulanmaması** esastır.

2. Eğitim sektörü

2.1. Eğitim kurumlarında mesleki yeterlilik gerektiren meslek ve görevlerde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde Milli Eğitim Bakanlığında veya Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından ön izin alınması zorunludur.

2.2. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından ön izin düzenlenen yabancı uyruklu öğretim elemanları adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanununun 8'inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları uyarınca değerlendirme kriterleri uygulanmaz.

2.3. Taraf olunan uluslararası düzenlemelerin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, eğitim kurumlarında ve milletlerarası okullarda, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin 29'uncu maddesi uyarınca ön izin gerektiren iş veya mesleklerde çalışacak yabancılara ilişkin çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

3. Ev hizmetleri sektörü

3.1. Ev hizmetleri sektöründe; yabancıların çocuk, engelli veya yaşlı bakımı ile hasta refakati işlerinde istihdamı esastır.

3.2. Ev hizmetleri sektöründe;

a) Çocuk bakımı için;

1. Anne ve babanın evli olması halinde çocuğun annesi veya babası,
2. Anne ve babanın boşanmış olması halinde çocuğun velayeti bulunan annesi veya babası,
3. Çocuğu evlat edinen kişi,
4. Çocuğun vesayet altında olması halinde çocuğun vasisi,

5. Koruyucu aile uygulaması kapsamında koruyucu anne veya koruyucu baba statüsü sahibi kişiler,

6. Evlilik birliği dışında doğan çocuğun annesi veya çocuğu resmi olarak tanımış babası,
b) Engelli veya yaşlı bakımı ile hasta refakati için;

1. Engelli, hasta veya yaşlının kendisi,
2. Engelli, hasta veya yaşlının birinci veya ikinci derece yakınları,
3. Engelli, hasta veya yaşlının vesayet altında olması halinde vasisi, çalışma izni başvurusunda bulunabilir.

3.3. Çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde;

- a) Bakımı yapılacak veya refakat edilecek kişinin sağlık durumu ve yaşı,
- b) Bakım yapacak veya refakat edecek yabancının eğitimi, mesleki tecrübesi, Türkçe dil bilgisi düzeyi, Türkiye’de ikamet veya çalışma geçmişi, medeni hali ve yaşı,
- c) İşin özel niteliğini gösterir diğer hususlar,
- ç) İşverenin sosyo-ekonomik durumu ile mal varlığı, aylık sürekli ve düzenli geliri, dikkate alınır.

3.4. Ev hizmetlerinde bakımı yapılacak veya refakat edilecek kişinin veya bu kişinin bakıma/refakate destek olacak ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlı yakınlarının ilgili kurum ve kuruluşlarca belgelendirilmiş olması koşuluyla yeterli düzeyde sürekli ve düzenli gelire sahip olması gerekir. Bakımı yapılacak veya refakat edilecek kişinin ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlı bulunmaması halinde bakıma destek olmak isteyen aile bağı bulunan diğer kişilerin, yeterli düzeyde sürekli ve düzenli gelire sahip olduğunu gösterir ilgili kurum ve kuruluşlarca düzenlenmiş belge ve işverene bakıma destek olacağına dair noter onaylı taahhütname ibrazı gerekir.

3.5. Ev hizmetlerinde yurt dışı başvurusuna istinaden düzenlenen çalışma izniyle bir işverene bağlı çalışan yabancılar bakımından, izin başlangıç tarihinden itibaren altı ay içerisinde başka bir işverene bağlı çalışmak üzere yurt içinden yapılan çalışma izni başvuruları, mücbir sebepler hariç olmak üzere, olumsuz değerlendirilir.

4. Havacılık sektörü

4.1. Yabancı ülkelerin bayrak taşıyıcı havayolu şirketlerinin Türkiye temsilciliklerinde üst düzey yönetici olarak veya uzmanlık gerektiren işlerde çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

5. İleri teknoloji gerektiren sektörler

5.1. Ülke ekonomisine yüksek katkı yapacağı veya yüksek sayıda istihdam yaratacağı taahhüt edilen nitelikli yatırımlar ile ileri teknoloji gerektiren işlerde veya işin niteliği itibarıyla aynı vasıflarda Türk vatandaşı uzmanın bulunmaması sebebiyle nitelikli işgücüne ihtiyaç duyulduğu hallerde Genel Müdürlük tarafından uygun bulunması koşuluyla bu kapsamda

yapılan çalışma izni başvurularında genel değerlendirme kriterleri kısmen veya tamamen uygulanmayabilir.

5.2. 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında Ar-Ge Merkezi belgesi veya tasarım merkezi belgesi olan şirketlerde Ar-Ge, yenilik ve tasarım personeli olarak çalışacak yabancılar ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında teknoloji geliştirme bölgesi bünyesinde çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının olumlu görüşü aranır. Bu fıkra kapsamında yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

6. Kamu projeleri

6.1. Türkiye'nin taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmelerde hüküm bulunan hallerde veya bu kapsamda Türkiye'de uygulanan projelerde çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

6.2. Kamu kurum ve kuruluşlarınca sözleşme veya ihale usulleriyle mal ve hizmet alımı işlerinde ve/veya bu kapsamda faaliyette bulunacak firmaların tüm alt yüklenicileri olarak sözleşme yaptığı firmalarda çalıştırılacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

7. Sağlık sektörü

7.1. Sağlık kurumlarında mesleki yeterlilik gerektiren meslek ve görevlerde çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde Sağlık Bakanlığından ön izin alınması zorunludur.

7.2. Sağlık sektöründe, kamu kurumlarında mesleki yeterlilik gerektiren meslek ve görevlerde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam, ücret ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

8. Turizm sektörü

8.1. Turizm sektöründe faaliyette bulunan işyerlerinde, uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde istihdam edilecek yabancılar adına;

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli turizm işletmeleri,
- b) Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli turizm işletmeleri bünyesinde ve işletme ile aynı adreste sözleşme ile faaliyet gösteren restoranlar,
- c) Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli turizm işletmeleri ile sözleşme karşılığı faaliyet gösteren turizm-animasyon organizasyon firmaları,
- ç) Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli turizm işletmeleri bünyesinde ve işletme ile aynı adreste sözleşme ile faaliyet gösteren hamam, sauna vb. kompleks,
- d) Seyahat acentası işletme belgesi sahibi işletmelerle anlaşmalı hamam ve saunalar,
- e) Resmi makamlardan alınmış faaliyet izni bulunan termal oteller,

tarafından yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde, en az on Türk vatandaşı çalıştırılması halinde istihdam kriteri uygulanmaz.

8.2. Birinci fıkrada belirtilen uzmanlık ve ustalık gerektiren işler bakımından; masör, masöz, SPA terapisti ve benzeri uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularında, yabancıların çalışacağı işyerinin;

a) Kültür ve Turizm Bakanlığında turizm işletmesi belgesi sahibi olup masaj salonu bulunduğunu kanıtlayan turizm işletmesi veya resmi makamlardan alınmış faaliyet izni bulunan termal otel,

b) Kültür ve Turizm Bakanlığında turizm işletmesi belgesi sahibi işletme bünyesinde ve işletme ile aynı adreste sözleşme ile faaliyet gösteren masaj salonu,

c) Seyahat acenta belgesi sahibi işletmeyle anlaşmalı hamam ve sauna tesisi,

ç) En az yirmi Türk vatandaşı çalıştıran resmi makamlardan izinli spor merkezi,

olması gerekir. Bu fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentleri dışındaki diğer işyerlerinde masör, masöz, SPA terapisti ve benzeri uzmanlık ve ustalık gerektiren işlerde çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvuruları olumsuz değerlendirilir.

8.3. Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında, işyerinde çalışmasına izin verilecek yabancıların azami sayısının belirlenmesi bakımından bu işyerinin mali yeterliliği ve fiziki kapasitesi dikkate alınır.

8.4. Kültür ve Turizm Bakanlığında turizm işletmesi belgesi sahibi turizm işletmeleri bünyesinde sözleşme ile faaliyet gösteren işletmelerde (kuaför, kuyumcu, deri, halı, tekstil satışı vb. küçük işletmeler) çalışacak yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının, değerlendirilmesinde bu kapsamda yer alan en fazla iki yabancı için istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

8.5. Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli seyahat acentalarından sağlık turizmi alanında faaliyet gösteren ve Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş aracı kuruluşlarda çalışacak yabancılar adına yurt içinden yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde bu kapsamda yer alan en fazla beş yabancı için istihdam ve mali yeterlilik kriterleri uygulanmaz.

9. Yabancı öğrenciler

9.1. Türkiye'deki bir yükseköğretim kurumunda ön lisans ve lisans düzeyinde örgün öğretim programlarına kayıtlı öğrenim görmekte olan yabancı öğrenciler öğrenimlerinin ilk yılını tamamlamalarının ardından kısmi süreli çalışabilir.

9.2. Örgün öğretim programlarına kayıtlı ve öğrenim görmekte olan lisansüstü öğrencilere ilişkin çalışma izni başvurularında birinci fıkrada belirtilen sınırlamalar uygulanmaz.

9.3. Adına çalışma izni başvurusu yapılan yabancıların öğrenci olup olmadığı hususunda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı kayıtları esas alınır.

9.4. Yabancı öğrenciler adına eğlence sektöründe durumlarına uygun olmayan işlerde ve ev hizmetleri sektöründe çalışmak üzere yapılan çalışma izni başvuruları olumsuz değerlendirilir.

9.5. Ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim gören yabancı öğrenciler adına birinci fıkra kapsamında yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde yabancı öğrencinin öğrenim gördüğü il ve benzeri hususlar dikkate alınır.

9.6. Türkiye Bursları Programı kapsamında yükseköğretim kurumunda öğrenim görmekte olan yabancı öğrenci adına yapılan çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesinde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının görüşü alınır.

9.7. YÖK Burs Programından yararlanan yabancı öğrenciler adına öğrenim süresi boyunca ve mezuniyetleri sonrasında yapılan çalışma izni başvuruları için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından görüş alınır.

10. Genel değerlendirme kriterlerinin uygulanacağı durumlar

10.1. B Bölümünde (Sektör, Meslek veya İş Temelinde Özel Değerlendirme Kriterleri) düzenlenen sektörlere ilişkin değerlendirme kriterlerinde hüküm bulunmayan hallerde genel değerlendirme kriterlerinin uygulanması esastır.

11. Sektör, meslek veya iş temelinde kriter muafiyetlerinin uygulanması

11.1. B Bölümünde (Sektör, Meslek veya İş Temelinde Özel Değerlendirme Kriterleri) sektör, meslek veya iş temelinde belirlenen değerlendirme kriteri muafiyetleri kapsamında adına çalışma izni düzenlenen yabancılar için izin başlangıç tarihinden itibaren altı ay içerisinde farklı bir işveren yanında ve B Bölümünde belirlenen sektör, meslek veya iş dışında çalışmak üzere yurt içinden yapılan çalışma izni başvuruları, mücbir sebepler hariç olmak üzere, olumsuz değerlendirilir.

Ç. DEĞERLENDİRME KRİTERLERİNDEN MUAF TUTULAN YABANCILAR

1. Değerlendirme kriterlerinden muaf olan yabancılar

1.1. Aşağıda belirtilen yabancılar adına yapılan çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde istihdam, mali yeterlilik ve ücret kriterlerinin uygulanmaması esastır:

- a) Anne, baba veya çocuğu Türk vatandaşı olan yabancılar.
- b) İnsani ikamet izni verilmiş olan yabancılar.
- c) İnsan ticareti mağduru olarak ikamet izni verilmiş olan veya İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik uyarınca mağdur destek programından yararlanan yabancılar.
- ç) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi sahibi yabancılar.
- d) Uzun dönem ikamet izni verilmiş yabancılar.
- e) En az üç yıl süreyle Türk vatandaşı ile evlilik birliği içinde yaşayan yabancılar.
- f) Çalışma izni, kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni veya insan ticareti mağduru ikamet izni ile en az sekiz yıl Türkiye’de bulunmuş yabancılar.

g) Türk vatandaşlarına hasredilen meslek ve işler dışında çalışacak yabancılardan İçişleri veya Dışişleri Bakanlığı tarafından Türk soylu olduğu bildirilen veya Genel Müdürlükçe uluslararası işgücü politikası kapsamında uygun görülen Türk soylu yabancılar.

ğ) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları.

1.2. Birinci fıkra kapsamındaki yabancılardan, durumlarını kamu kurum ve kuruluşlarından alınmış belgelerle kanıtlamaları zorunludur.

1.3. Yabancıdan birinci fıkra kapsamında olması ilgili yabancıya çalışma izni verilmesi hususunda mutlak hak sağlamaz.

